

Huishoudens geven vaker online.

Huishoudens geven meest aan gezondheid

Nalatenschappen andere belangrijke particuliere bron

Door: Stephanie Koolen-Maas en Marlou Ramaekers

30-05-2024

Filantropie

Wat zijn de trends in het geefgedrag van Nederlandse huishoudens? En hoe ontwikkelden nalatenschappen zich? Een sneak preview van het nieuwe onderzoek Geven in Nederland.

In *Geven in Nederland 2024* gaan we in op trends in het geefgedrag van huishoudens en bedrijven, maar ook van fondsen, loterijen en nalaters in 2022. De bijdragen van huishoudens en nalatenschappen aan goederdoelenorganisaties zijn een belangrijke inkomstenbron van goederdoelenorganisaties. Uit de meeste edities van het onderzoek *Geven in Nederland* blijkt dan ook dat huishoudens de belangrijkste gevers zijn. Alleen in *Geven in Nederland 2022* (over geefjaar 2020) was dit niet het geval; toen werden de bijdragen van huishoudens overtroffen door die van bedrijven. In deze bijdrage gaan we in op de enkele wetenswaardigheden van de bijdragen van huishoudens en nalatenschappen.

Meer online

Om te onderzoeken hoe huishoudens in Nederland geven, zijn circa 1.000 huishoudens (van overwegend Nederlandse herkomst) ondervraagd over hun giften aan goededoelenorganisaties. Huishoudens blijken op veel verschillende manieren te geven. Dit varieert van het doneren van kleding in een kledingcontainer (74%) tot een vaste inhouding op het loon (3%) en van het geven bij een collecte op straat (30%) tot donaties op een crowdfunding platform (7%). Daarnaast is vast donateurschap een veelvoorkomende manier om te geven (43%). Tot 2020 zagen we een toename in het percentage huishoudens dat op deze manier gaf. In 2020 was bijna de helft van de huishoudens vast donateur. In 2022 nam dit aandeel echter af.

Ook huis-aan-huiscollectes zijn traditioneel een veelvoorkomende manier om te geven. Deze typisch Nederlandse manier om fondsen te werven, was echter lastig te organiseren ten tijde van de beperkende coronamaatregelen. In *Geven in Nederland 2022* zagen we dan ook een sterke afname in het percentage huishoudens dat op deze manier gevraagd werd om te geven. In 2023 bereikten huis-aan-huiscollectes weer een groter gedeelte van de huishoudens (van 16% naar 20%). De bereidheid om iets te geven bij een huis-aan-huiscollecte nam echter af: van de huishoudens die via een huis-aan-huiscollecte een donatieverzoek kregen, gaf 39%. Dit is lager dan twee jaar eerder (44%). Wel gaven huishoudens gemiddeld een hoger bedrag bij huis-aan-huiscollectes.

Een relatief nieuwe manier van geven door huishoudens betreft online geven. Het aandeel huishoudens dat via een website of app geeft, ligt in 2022 hoger dan in 2020. Wanneer we online geven verder uitdiepen, blijkt dat de meeste huishoudens ook online op een relatief traditionele manier geven. Bijna de helft van de huishoudens (die online giften doen) geeft bijvoorbeeld via de website van de goededoelenorganisatie. Ook de digitale collectebus en crowdfunding zijn populaire manieren om online te geven.

Gezondheid

Geven in Nederland onderscheiden we acht maatschappelijke terreinen waarop deze organisaties actief kunnen zijn. Goededoelenorganisaties op het terrein van gezondheid ontvangen de meeste steun van huishoudens. Daarnaast zijn maatschappelijke en sociale doelen, milieu, natuur en dieren en internationale hulp de populairste maatschappelijke terreinen onder huishoudens.

Nalatenschappen

Huishoudens kunnen niet alleen geven bij het leven, maar ook daarna. Mensen besluiten dan om (een deel van) hun vermogen na te laten aan goededoelenorganisaties. Voor een overzicht van de inkomsten uit nalatenschappen, baseert *Geven in Nederland* zich op gegevens van 634 goededoelenorganisaties die rapporteren aan CBF. We zien dat nalatenschappen een belangrijke particuliere inkomstenbron zijn voor goededoelenorganisaties.

Wanneer een goededoelenorganisatie in 2022 inkomsten uit nalatenschappen ontving, vormden deze inkomsten gemiddeld 14% van de totale baten van goededoelenorganisaties en 26% van de totale particuliere inkomsten. Goededoelenorganisaties met inkomsten uit nalatenschappen halen de laatste jaren een groter deel van hun particuliere inkomsten uit nalatenschappen.

Wat betreft de maatschappelijke terreinen waarop goededoelenorganisaties die inkomsten uit nalatenschappen ontvangen (giften met de koude hand), zien we tot op zekere hoogte een vergelijkbaar patroon als bij giften bij het leven (giften met de warme hand). Net als bij giften met warme hand ontvangen goededoelenorganisaties op het terrein van gezondheid de meeste inkomsten uit nalatenschappen.

Daarna ontvangen goededoelenorganisaties die actief zijn op het terrein van internationale hulp de meeste inkomsten uit nalatenschappen. Het aandeel inkomsten uit nalatenschappen neemt echter wel af onder goededoelenorganisaties op het terrein van internationale hulp. In 2011 ontvingen goededoelenorganisaties op dit terrein 37% van de totale waarde van nalatenschappen, in 2022 was dit 26%.

Pieken en dalen

Over het algemeen zijn nalatenschappen aan sterke schommelingen onderhevig. Sterftecijfers wisselen en daarmee ook de vrijgekomen nalatenschappen aan goededoelenorganisaties. Daarnaast kunnen de inkomsten uit nalatenschappen sterk beïnvloed worden door een klein aantal grote nalatenschappen aan goededoelenorganisaties. De inkomsten uit nalatenschappen kennen daarom pieken en dalen. Toch zien we al sinds het begin van *Geven in Nederland* dat de waarde van de inkomsten uit nalatenschappen aan goededoelenorganisaties toeneemt. Deze trend zal naar verwachting doorzetten en versnellen.

In *Geven in Nederland 2024* leggen we uit waarom de waarde van nalatenschappen aan goededoelenorganisaties naar verwachting verder zal toenemen en bespreken we verschillende toekomstscenario's. Hierbij doen we een voorspelling hoe de vermogensontwikkeling en demografische ontwikkelingen de verwachte inkomsten uit nalatenschappen in de komende decennia naar verwachting zullen beïnvloeden.

Tot slot

In Geven in Nederland 2024 schatten we het totaalbedrag aan giften door huishoudens en nalatenschappen aan goededoelenorganisaties. We bekijken ook of er verschillen zijn in geefgedrag tussen regio's in Nederland, wat en hoe we geven en aan welke maatschappelijke terreinen. Ook bezien we hoeveel procent van de Nederlanders een testament heeft met een nalatenschap aan het goede doel.

Daarnaast onderzochten we hoe huishoudens die geven met de warme hand verschillen van huishoudens die niet geven. Zo laten de resultaten zien dat geven samenhangt met religie, opleiding en gezinssamenstelling, financiële kenmerken en percepties van goededoelenorganisaties en het eigen leven. Tot slot wordt onderzocht hoe het aanbieden van aanvullende informatie over goededoelenorganisaties geefgedrag beïnvloedt.

Dr. Stephanie Koolen-Maas (project coordinator Geven in Nederland en onderzoekster aan het Centrum voor Filantropische Studies, Vrije Universiteit Amsterdam)

Dr. Marlou Ramaekers (Datamanager Geven in Nederland en onderzoekster aan het Centrum voor Filantropische Studies, Vrije Universiteit Amsterdam)

Geven in Nederland

Geven in Nederland is het macro-economisch overzicht van filantropie door huishoudens, nalatenschappen, fondsen, bedrijven en loterijen. Sinds 1995 wordt het onderzoek uitgevoerd door het Centrum voor Filantropische Studies aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Op 19 juni 2024, de Dag van de Filantropie, komt de 14e editie uit over het geefgedrag in 2022.

Geven in Nederland 2024 beschrijft het landschap van maatschappelijke initiatieven en hoe we die ondersteunen. Het onderzoek brengt de vijf bronnen van vrijwillige bijdragen in kaart (huishoudens, nalaters, fondsen, bedrijven, loterijen) en besteedt aandacht aan elk van de maatschappelijke terreinen die bijdragen ontvangen: religie en levensbeschouwing, gezondheid, internationale hulp, milieu, natuur en dieren, onderzoek en onderwijs, cultuur, sport en recreatie, en maatschappelijke en sociale doelen.

In de 14e editie van *Geven in Nederland* is er speciaal aandacht voor de maatschappelijke initiatieven die de bijdragen van burgers, fondsen, bedrijven en loterijen kanaliseren. Welke soorten organisaties dragen bij aan de verscheidene maatschappelijke terreinen? Hoeveel zijn er van elke soort? Hoeveel geld gaat erin om, en hoeveel vrijwilligers zijn actief op welke terreinen? Hoe worden zij vertegenwoordigt in koepelorganisaties en brancheverenigingen?

Ook in deze editie extra aandacht voor de maatschappelijke inzet van werknemers in de vorm van werknemersvrijwilligerswerk en pro-bono werk: Hoeveel en wat voor bedrijven stellen werknemers beschikbaar voor werknemersvrijwilligerswerk of pro-bono werk? Welke maatschappelijke terreinen en doelgroepen ondersteunen zij? Hoe kunnen bedrijven werknemers activeren om deel te nemen? En hoe waardevol is deze vrijwillige inzet?

We publiceren en presenteren de nieuwste onderzoeksresultaten op de Dag van de Filantropie op 19 juni 2024 (zie <https://www.filantropischestudies.nl/geveninnederland/dag-van-de-filantropie-19-juni-2024/>). Pre-order de veertiende editie van *Geven in Nederland* op <https://uitgeverijdegraaff.nl/boeken-van-uitgeverij-de-graaff/filantropie/geven-in-nederland-2024>.

Filantropie Platform DDB brengt op 20 juni aanstaande een special edition uit van de *Nieuwsbrief*, geheel gewijd aan *Geven in Nederland 2024*.